

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący)

SSN Dariusz Kala (sprawozdawca)

SSN Igor Zgoliński

Protokolant Olga Tyburc - Żelazek

w sprawie **P. B.** oskarżonego o czyn z art. 220 § 1 k.k. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 22 czerwca 2023 r.,
skargi obrońcy na wyrok Sądu Okręgowego w Sosnowcu
z dnia 7 lutego 2023 r., sygn. akt V Ka 880/22
uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej
z dnia 27 października 2022 r., sygn. akt II K 771/21
i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Sosnowcu do ponownego rozpoznania;**
- 2. zwraca oskarżonemu opłatę od skargi w kwocie 450 (czteryście pięćdziesiąt) zł.**

UZASADNIENIE

P.B. został oskarżony o to, że w dniu 4 grudnia 2020 roku w D., będąc jako pracodawca odpowiedzialny za bezpieczeństwo i higienę pracy w firmie G. sp. z o.o. sp. k. w D., nie dopełnił wynikającego stąd obowiązku i przez to naraził zatrudnionego na stanowisku pracownika fizycznego — walcarza w wyżej wskazanej firmie na

podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony R. Ś., na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, poprzez dopuszczenie wskazanego pracownika do świadczenia pracy przy obsłudze walcarki niespełniającej wymaganych przepisami prawa warunków bezpieczeństwa i bez zabezpieczenia rąk pracownika przed ruchomymi elementami walcarki, wskutek czego przyczynił się do zaistnienia wypadku jakiemu uległ pokrzywdzony podczas gdy wykonywał czynności związane z narzuceniem gumy na wałek walca i schylił się w celu podebrania prawą ręką z wałka gumy, a lewą ręką przytrzymywał gumę z góry, co doprowadziło do wciągnięcia lewej dłoni między wałki walca, przez co nieumyślnie spowodował u R. Ś. uraz zmiążdzeniowy przedramienia i ręki lewej wymagający wykonania operacyjnego amputowania kończyny górnej lewej na wysokości promieniowo-nadgarstkowej, które to obrażenia stanowią ciężki uszczerbek na zdrowiu i jednocześnie doprowadziły do trwałego kalectwa ze strony narządu ruchu, tj. o czyn z art. 220 § 1 k.k. i art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 156 § 2 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 27 października 2022 r., sygn. akt II K 771/21, Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej., uniewinnił oskarżonego od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 220 § 1 k.k. i art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 156 § 2 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. i orzekł o kosztach procesu.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł prokurator, który zaskarżył wyrok w całości, zarzucając mu obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 7 k.p.k. polegającą na kształtowaniu przez sąd I instancji przekonania o niewinności P.B. na podstawie prawidłowo ujawnionych dowodów, ocenionych jednak w sposób dowolny, z pominięciem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, co w konsekwencji doprowadziło sąd do błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, polegającego na wyciągnięciu nieprawidłowych wniosków co do tego, że oskarżony, jako osoba będąca odpowiedzialna za bezpieczeństwo i higienę pracy, dopełnił wynikające stąd obowiązki i nie naraził swojego pracownika na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co doprowadziło do niesłusznego uniewinnienia oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy,

prawidłowo oceniony, z uwzględnieniem dyrektyw wskazanych w art. 7 k.p.k. pozwala na wyrażenie poglądu, że P.B. dopuścił się przestępstwa z art. 220 § 1 k.k. i art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 156 § 2 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Dąbrowie Górniczej,

Wyrokiem z dnia 7 lutego 2023 r., sygn. akt V Ka 880/22, Sąd Okręgowy w Sosnowcu uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Dąbrowie Górniczej.

Od powyższego wyroku skargę wywiódł obrońca oskarżonego, który zaskarżył to orzeczenie w całości, zarzucając mu naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. przez uchylenie zaskarżonego przez oskarżyciela publicznego apelacją, wyroku Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej z dnia 27 października 2022 r., sygn. akt II K 771/21 i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, wobec błędnego uznania, że „zachodzi konieczność rozważenia wydania wyroku skazującego” (pkt. 5.3.1.4.1. uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Sosnowcu) w celu przeprowadzenia wszechstronnej, wnikliwej, wieloaspektowej i konfrontacyjnej analizy opinii biegłych z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym w oparciu o pozostałe dowody zgromadzone w sprawie, a w razie dostrzeżenia konieczności uzupełniania w sposób wskazany przez biegłego D. S. materiału dowodowego, przeprowadzenia stosowanych dowodów i poddanie ich ocenie.

Podnosząc powyższy zarzut, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę prokurator wniósł o „uznanie skargi za oczywiście bezzasadną i jej oddalenie”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga, mimo jej pewnych mankamentów, zauważalnych zwłaszcza w sferze formułowania zarzutu i niektórych argumentów przywoływanych na jego poparcie, mając na uwadze całość zawartych w niej wywodów, okazała się zasadna i musiała skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku sądu odwoławczego i przekazaniem sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

Należy zauważyć, że na podstawie z art. 454 § 1 k.p.k., w sytuacji stwierdzenia błędów w postępowaniu dowodowym, organ *ad quem* może powołać się dopiero wtedy, gdy po usunięciu zauważonych uchybień uzna, że zachodzą przesłanki do wydania wyroku skazującego, czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. Sama tylko możliwość wydania takiego wyroku w ponownym postępowaniu przed sądem pierwszej instancji jest niewystarczająca dla przyjęcia wystąpienia reguły *ne peius* określonej w art. 454 § 1 k.p.k. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2022 r., IV KS 11/22). Tym bardziej zatem, uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania nie uzasadnia wskazana przez organ *ad quem* „konieczność rozważenia wydania wyroku skazującego” (s. 11 uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego). I nie chodzi w tym wypadku li tylko o posłużenie się przez Sąd Okręgowy przywołanym wyżej sformułowaniem. Sąd Najwyższy ma świadomość, że sądy odwoławcze niejednokrotnie używają tego rodzaju mało stanowczych sformułowań, mimo zdecydowanego przekonania, że w sprawie powinien zapaść wyrok skazujący, z obawy przed posądzeniem ich o nieuprawnioną ingerencję w samodzielność jurysdykcyjną sądu pierwszej instancji, czy naruszenie art. 442 § 3 k.p.k. W tym przypadku jednak sąd odwoławczy nie miał przekonania, że prawidłowa ocena materiału dowodowego uzasadnia wniosek, iż w przedmiotowej sprawie wyłącznie słusznym rozstrzygnięciem jest wyrok skazujący, a jedynym, co uniemożliwia wydanie takiego orzeczenia na etapie drugoinstancyjnym jest wspomniana wcześniej reguła *ne peius*. Do takiego wniosku, organ *ad quem*, mając na uwadze charakter stwierdzonego przezeń uchybienia w procedowaniu sądu *meriti* (tj. nieprzeprowadzenie „pełnej i należytej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego” – s. 9 uzasadnienia zaskarżonego wyroku), mógłby wszak dojść tylko po przeprowadzeniu kompleksowej oceny całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Tego jednak Sąd Okręgowy nie uczynił, co wyraźnie wynika z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, w którym pogłębionej analizie poddano tylko opinie biegłych. Właściwa ocena rzeczonych dowodów nie była przy tym, na co jednoznacznie wskazują również wywody zawarte w pisemnych motywach orzeczenia sądu *ad quem*, wystarczająca do poczynienia istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy ustaleń faktycznych. W zaleceniach dla sądu pierwszej

instancji, mającego zbadać sprawę w postępowaniu ponownym, organ odwoławczy zwrócił uwagę na konieczność dokonania „wszechstronnej, wnikliwej, wieloaspektowej i konfrontacyjnej analizy opinii biegłych z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym w oparciu o pozostałe dowody zgromadzone w sprawie” (s. 11 uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego). Co więcej, sąd odwoławczy nie wykluczył, że zgromadzony do tej pory materiał dowodowy, nie będzie wystarczający dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. W rzeczonych zaleceniach wskazał wszak: „w razie dostrzeżenia konieczności uzupełnienia, w sposób wskazany przez biegłego D. S., materiału dowodowego przeprowadzi stosowne dowody, które też podda ocenie w sposób wyżej opisany” (s.11 cytowanego uzasadnienia).

W tej sytuacji należało stwierdzić, że sąd odwoławczy nie wykazał, by w przedmiotowej sprawie zaktualizowała się przywołana przezeń podstawa wydania wyroku uchylającego zaskarżony wyrok i przekazującego sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania wymieniona w art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k.

Kierując się powyższą argumentacją Sąd Najwyższy uznał skargę za zasadną i stosownie do treści art. 539e § 2 k.p.k. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym badaniu sprawy organ *ad quem*, kierując się wskazaniem Sądu Najwyższego, dokona pełnej i rzetelnej kontroli wyroku sądu pierwszej instancji przez pryzmat zarzutu i argumentów podniesionych w apelacji oskarżyciela publicznego, przeprowadzając – w razie zaktualizowania się takiej konieczności – uzupełniające postępowanie dowodowe. Następnie wyda orzeczenie, które - jeśli zaktualizuje się taka potrzeba - uzasadni w sposób spełniający wszelkie wymogi proceduralne.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.

(M.K.)

[Ł.n]